

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

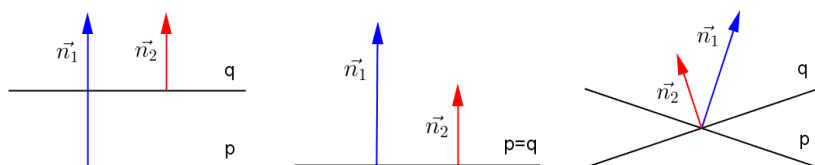
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

VZÁJEMNÁ POLOHA DVOU PŘÍMEK

VZÁJEMNÁ POLOHA DVOU PŘÍMEK

$$p: \quad a_1x + b_1y + c_1 = 0$$

$$q: \quad a_2x + b_2y + c_2 = 0$$

ROVNOBĚŽNÉ PŘÍMKY (RŮZNÉ) nemají žádný společný bod, můžeme určit jejich vzdálenost, jejich odchylka je 0° .

Normálové (směrové) vektory rovnoběžných přímek jsou rovnoběžné. Pro přímky p, q platí $(a_1; b_1) = k \cdot (a_2; b_2)$

$$c_1 \neq k \cdot c_2$$

ROVNOBĚŽNÉ PŘÍMKY (SHODNÉ) mají všechny body společné, jejich vzdálenost je 0, jejich odchylka je 0° .

Normálové (směrové) vektory shodných rovnoběžných přímek jsou rovnoběžné. Pro přímky p, q platí $(a_1; b_1) = k \cdot (a_2; b_2)$

$$c_1 = k \cdot c_2$$

RŮZNOBĚŽNÉ PŘÍMKY mají jeden společný bod, nelze určit jejich vzdálenost, můžeme určit jejich odchylku.

Normálové (směrové) vektory různoběžných přímek nejsou rovnoběžné. Pro přímky p, q platí $(a_1; b_1) \neq k \cdot (a_2; b_2)$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 1

Určete vzájemnou polohu přímek $p: 3x + 2y - 6 = 0$

$q: 6x + 4y - 12 = 0$

ŘEŠENÍ A:

Z obecných rovnic přímek určíme normálové vektory přímek p, q .

$$\vec{n}_1 = (3; 2) \quad \vec{n}_2 = (6; 4)$$

Zjistíme, zda jsou normálové vektory rovnoběžné, zda $\vec{n}_1 = k \cdot \vec{n}_2$.

$$3 = k \cdot 6 \quad 2 = k \cdot 4$$

$$k = \frac{1}{2} \quad k = \frac{1}{2}$$

$$\vec{n}_1 = \frac{1}{2} \cdot \vec{n}_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné}$$

Ověříme, zda jsou přímky shodné nebo různé, zda $c_1 = k \cdot c_2$.

$$-6 = k \cdot (-12)$$

$$k = \frac{1}{2}$$

$$c_1 = \frac{1}{2} \cdot c_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné shodné}$$

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou rovnoběžné shodné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

ŘEŠENÍ B:

Obecné rovnice přímků vynásobíme tak, aby koeficienty u x byly v obou rovnicích stejné. Pak určíme normálové vektory přímků p , q a určíme vzájemnou polohu přímků.

$$p: 3x + 2y - 6 = 0 \quad | \cdot 2$$

$$q: \underline{6x + 4y - 12 = 0}$$

$$p: 6x + 4y - 12 = 0$$

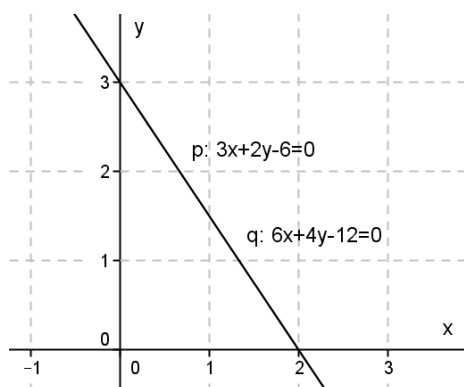
$$q: \underline{6x + 4y - 12 = 0}$$

$$\vec{n}_1 = (6; 4) \quad \vec{n}_2 = (6; 4)$$

$$\vec{n}_1 = \vec{n}_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné}$$

$$c_1 = c_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné shodné}$$

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou rovnoběžné shodné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

PŘÍKLAD 2

Určete vzájemnou polohu přímek $p: 2x - 7y + 12 = 0$

$q: x - 3,5y + 9 = 0$

ŘEŠENÍ A:

Z obecných rovnic přímek určíme normálové vektory přímek p, q .

$$** \vec{n}_1 = (2; -7) \quad \vec{n}_2 = (1; -3,5)$$

Zjistíme, zda jsou normálové vektory rovnoběžné, zda $\vec{n}_1 = k \cdot \vec{n}_2$.

$$2 = k \cdot 1 \quad -7 = k \cdot (-3,5)$$

$$k = 2 \quad k = 2$$

$$\vec{n}_1 = 2 \cdot \vec{n}_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné}$$

Ověříme, zda jsou přímky shodné nebo různé, zda $c_1 = k \cdot c_2$.

$$12 = k \cdot 9$$

$$k = \frac{4}{3}$$

$$c_1 \neq 2 \cdot c_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné různé}$$

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou rovnoběžné různé

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

ŘEŠENÍ B:

Obecné rovnice přímek vynásobíme tak, aby koeficienty u x byly v obou rovnicích stejné. Pak určíme normálové vektory přímek p, q a určíme vzájemnou polohu přímek.

$$p: 2x - 7y + 12 = 0$$

$$q: \underline{x - 3,5y + 9 = 0} \quad | \cdot 2$$

$$p: 2x - 7y + 12 = 0$$

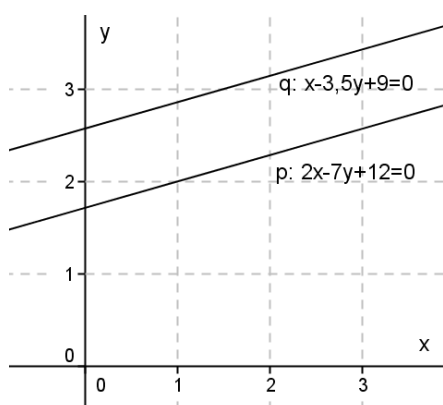
$$q: \underline{2x - 7y + 18 = 0}$$

$$\vec{n}_1 = (2; -7) \quad \vec{n}_2 = (2; -7)$$

$$\vec{n}_1 = \vec{n}_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné}$$

$$12 \neq 18 \quad c_1 \neq c_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné různé}$$

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou rovnoběžné různé

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 3

Určete vzájemnou polohu přímek $p: 3x - 4y + 2 = 0$

$q: 6x + 8y + 4 = 0$

ŘEŠENÍ A:

Z obecných rovnic přímek určíme normálové vektory přímek p, q .

$$\vec{n}_1 = (3; -4) \quad \vec{n}_2 = (6; 8)$$

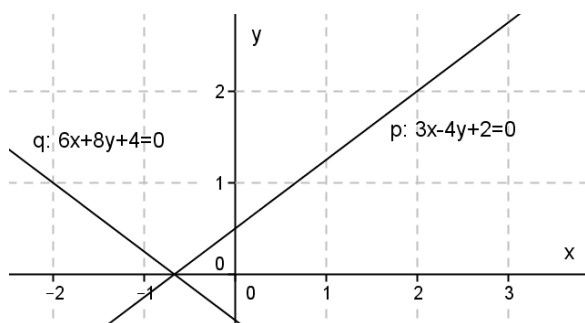
Zjistíme, zda jsou normálové vektory rovnoběžné, zda $\vec{n}_1 = k \cdot \vec{n}_2$.

$$3 = k \cdot 6 \quad -4 = k \cdot 8$$

$$k = \frac{1}{2} \quad k = \frac{-1}{2}$$

$\vec{n}_1 \neq k \cdot \vec{n}_2$ přímky jsou různoběžné

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou různoběžné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

ŘEŠENÍ B:

Obecné rovnice přímek vynásobíme tak, aby koeficienty u x byly v obou rovnicích stejné. Pak určíme normálové vektory přímek p , q a určíme vzájemnou polohu přímek.

$$p: 3x - 4y + 2 = 0 \quad | \cdot 2$$

$$q: \underline{6x + 8y + 4 = 0}$$

$$p: 6x - 8y + 4 = 0$$

$$q: \underline{6x + 8y + 4 = 0}$$

$$\vec{n}_1 = (6; -8) \quad \vec{n}_2 = (6; 8)$$

$$\vec{n}_1 \neq \vec{n}_2 \quad \text{přímky jsou různoběžné}$$

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou různoběžné

PRŮSEČÍK DVOU PŘÍMEK

PRŮSEČÍK DVOU PŘÍMEK p , q je bod, který leží na přímce p a přímce q zároveň.

Průsečík dvou přímek $p: a_1x + b_1y + c_1 = 0$, $q: a_2x + b_2y + c_2 = 0$ určíme tak, že vyřešíme soustavu určenou obecnými rovnicemi přímek p , q .

Podle počtu společných bodů dvou přímek (řešení soustavy) můžeme určit vzájemnou polohu přímek.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 4

Určete průsečík přímek $p: 4x - 6y - 12 = 0$

$q: -4x + 6y - 12 = 0$

ŘEŠENÍ:

Průsečík určíme vyřešením soustavy dvou rovnic o dvou neznámých. Použijeme sčítací metodu (soustavu můžeme řešit také dosazovací metodou).

$$4x - 6y - 12 = 0$$

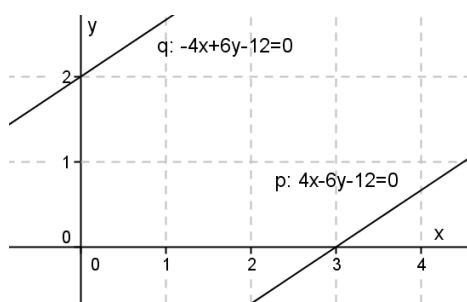
$$\underline{-4x + 6y - 12 = 0} \quad \text{sečteme}$$

$$\underline{-24 \neq 0}$$

Soustava nemá řešení, neexistuje společný bod přímek p, q .

Přímky jsou rovnoběžné různé.

PRŮSEČÍK PŘÍMEK: neexistuje společný bod

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

PŘÍKLAD 5

Určete průsečík přímek $p: 4x - 6y - 12 = 0$
 $q: -2x + 3y + 6 = 0$

ŘEŠENÍ:

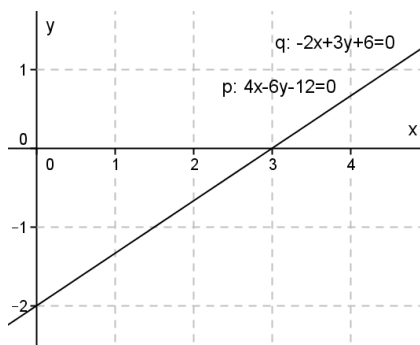
Průsečík určíme vyřešením soustavy dvou rovnic o dvou neznámých. Použijeme sčítací metodu (soustavu můžeme řešit také dosazovací metodou).

$$\begin{array}{r} 4x - 6y - 12 = 0 \\ -2x + 3y + 6 = 0 \quad | \cdot 2 \\ \hline 4x - 6y - 12 = 0 \\ -4x + 6y + 12 = 0 \quad \text{sečteme} \\ \hline 0 = 0 \end{array}$$

Soustava má nekonečně mnoho řešení, všechny body přímek p , q jsou společné.

Přímky jsou shodné.

PRŮSEČÍK PŘÍMEK: všechny body jsou společné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

PŘÍKLAD 6

Určete průsečík přímek $p: 2x - y - 3 = 0$

$q: 3x + y - 2 = 0$

ŘEŠENÍ:

Průsečík určíme vyřešením soustavy dvou rovnic o dvou neznámých. Použijeme sčítací metodu (soustavu můžeme řešit také dosazovací metodou).

$$2x - y - 3 = 0$$

$$\underline{3x + y - 2 = 0} \quad \text{sečteme}$$

$$5x - 5 = 0 \quad | +5$$

$$5x = 5 \quad | :5$$

$$\underline{x = 1}$$

Dosadíme $3 \cdot 1 + y - 2 = 0$

$$3 + y - 2 = 0$$

$$y + 1 = 0 \quad | -1$$

$$\underline{y = -1}$$

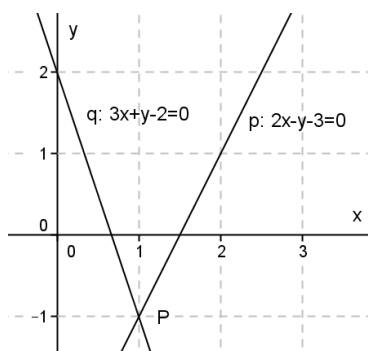
Soustava má jedno řešení, existuje jeden společný bod přímek p, q .

Průsečík má souřadnice $P[1; -1]$. Přímky jsou různoběžné.

PRŮSEČÍK PŘÍMEK: $P[1; -1]$

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

PŘÍKLAD 7

Určete vzájemnou polohu přímek p, q :

$$p: x = 2 - 6t$$

$$q: x = 1 - 3s$$

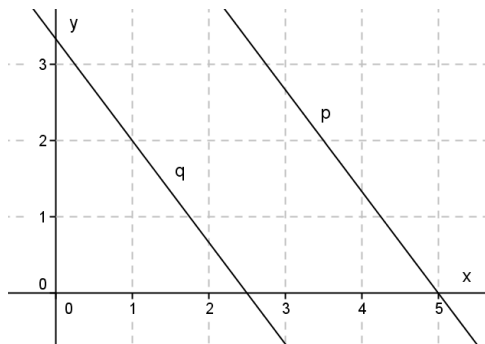
$$y = 4 + 8t$$

$$y = 2 + 4s$$

ŘEŠENÍ A:

Parametrická vyjádření přímek převedeme na obecné rovnice a určíme vzájemnou polohu přímek již známým způsobem.

Podrobně si rozepíšeme druhý způsob řešení – řešení B.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

ŘEŠENÍ B:

Z parametrických vyjádření přímek určíme směrové vektory přímek p , q .

$$\vec{u}_1 = (-6; 8) \quad \vec{u}_2 = (-3; 4)$$

Zjistíme, zda jsou směrové vektory rovnoběžné, zda $\vec{u}_1 = k \cdot \vec{u}_2$.

$$-6 = k \cdot (-3) \quad 8 = k \cdot 4$$

$$k = 2 \quad k = 2$$

$$\vec{n}_1 = 2 \cdot \vec{u}_2 \quad \text{přímky jsou rovnoběžné}$$

Přímky jsou shodné, jestliže bod $B[1;2]$ přímky q leží současně na přímce p . Dosadíme souřadnice bodu $B[1;2]$ do parametrického vyjádření přímky p a z každé rovnice vypočítáme hodnotu parametru.

$$p: \quad x = 2 - 6t \quad 1 = 2 - 6t \quad 2 = 4 + 8t$$

$$\quad y = 4 + 8t \quad -1 = -6t \quad -2 = 8t$$

$$B[1;2] \quad t = \frac{1}{6} \quad t = \frac{-1}{4}$$

Hodnota parametru není stejná pro obě rovnice. Bod B neleží na přímce p .

Přímky jsou rovnoběžné různé.

VZÁJEMNÁ POLOHA: přímky jsou rovnoběžné různé

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 8

Napište rovnici přímky p procházející bodem $A\left[-\frac{1}{2}; \frac{2}{3}\right]$, která je rovnoběžná s přímkou $q: 2x - 3y + 7 = 0$.

ŘEŠENÍ:

Normálové vektory rovnoběžných přímek jsou rovnoběžné (mohou být i shodné). Určíme normálový vektor přímky q .

Normálový vektor přímky p je s ním shodný $\vec{n}_p = \vec{n}_q$.

$$\vec{n}_q = (2; -3) \quad \vec{n}_p = (2; -3)$$

Dosadíme do vzorce obecné rovnice $ax + by + c = 0$:

$$\vec{n}_p = (2; -3): \quad 2x - 3y + c = 0$$

$$A\left[-\frac{1}{2}; \frac{2}{3}\right]: \quad 2 \cdot \frac{-1}{2} - 3 \cdot \frac{2}{3} + c = 0$$

$$-1 - 2 + c = 0$$

$$-3 + c = 0$$

$$c = 3$$

Obecná rovnice: $p: \underline{2x - 3y + 3 = 0}$

OBEČNÁ ROVNICE PŘÍMKY: $p: \underline{2x - 3y + 3 = 0}$